

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 32/22
Люксембург, 22 февруари 2022 г.

Решение по съединени дела C-562/21 PPU и
C-563/21 PPU Openbaar Ministerie
(Създаден със закон съд в издаващата държава членка)

Отказ за изпълнение на европейска заповед за арест: Съдът уточнява критериите, които позволяват на изпълняващия съдебен орган да прецени евентуалния риск да бъде нарушено основното право на справедлив съдебен процес на издирваното лице

През април 2021 г. полски съдилища издават две европейски заповеди за арест (наричани по-нататък „ЕЗА“)¹ срещу двама полски граждани съответно за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода и за целите на провеждането на наказателното преследване. Тъй като заинтересованите лица, които се намират в Нидерландия, не дават съгласие за предаването им, rechtbank Amsterdam (Районен съд Амстердам, Нидерландия) е сезиран с искания за изпълнение на тези ЕЗА.

Този съд изразява съмнения относно задължението си да уважи тези искания. В това отношение той отбелязва, че от 2017 г. в Полша съществуват системни или общи недостатъци, засягащи основното право на справедлив съдебен процес², и по-специално правото на съд, предварително създаден със закон, които произтичат по-специално от факта, че полските съдии се назначават по предложение на Krajowa Rada Sądownictwa (Национален съдебен съвет, Полша, наричан по-нататък „KRS“). Съгласно приетото през 2020 г. решение от Sąd Najwyższy (Върховен съд, Полша) считано от 17 януари 2018 г., когато влиза в сила закон за реформата на съдебната система, KRS повече не е независим орган.³ Тъй като съдии, назначени по предложение на KRS, биха могли да участват в наказателното производство, което приключва с постановяване на осъдителна присъда срещу едно от двете заинтересовани лица, или такива съдии биха могли да разгледат наказателното дело на другото заинтересовано лице, запитващата юрисдикция приема, че при връщане на тези лица ще е налице реален риск от нарушаване на тяхното право на предварително създаден със закон съд.

При тези условия посочената юрисдикция иска от Съда да установи дали проверката на два етапа⁴, която в контекста на предаване въз основа на ЕЗА Съдът изисква да бъде извършвана с оглед на гаранциите за независимост и безпристрастност, присъщи на основното право на справедлив съдебен процес, следва да бъде прилагана в хипотезата, в

¹ По смисъла на Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3 и поправка в ОВ L 205, 5.8.2019 г., стр. 34), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24).

² Това право е гарантирано с член 47, втора алинея от Хартата на основните права на Европейския съюз.

³ Запитващата юрисдикция се позовава и на Решение от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим за съдиите), [C-791/19](#), точки 108 и 110 (вж. [ПС № 130/21](#)).

⁴ В рамките на първия етап от тази проверка изпълняващият съдебен орган трябва да прецени дали е налице реален риск от нарушаване на основните права с оглед на общото положение на издаващата държава членка; в рамките на втория етап този орган трябва да провери конкретно и точно дали е налице реален риск от засягане на основно право на издирваното лице, като вземе предвид обстоятелствата по случая. Вж. решения от 25 юли 2018 г., Minister for Justice and Equality (Недостатъци на съдебната система), [C-216/18 PPU](#) (вж. също [ПС № 113/18](#)) и от 17 декември 2020 г., Openbaar Ministerie (Независимост на издаващия съдебен орган), [C-354/20 PPU](#) и [C-412/20 PPU](#) (вж. [ПС № 164/20](#)).

която се обсъжда също така присъщата за това основно право гаранция относно съд, предварително създаден със закон.

Съдът, който заседава в голям състав и се произнася по реда на спешното преюдициално производство, отговаря утвърдително и уточнява реда и условията за прилагане на тази проверка.

Съображения на Съда

Съдът постановява, че когато изпълняващият съдебен орган, който трябва да вземе решение за предаване на лице, срещу което е издадена ЕЗА, разполага с данни, според които са налице системни или общи недостатъци във връзка с независимостта на съдебната власт на издаващата държава членка, и по-специално що се отнася до процедурата по назначаване на служителите на съдебната власт, този орган може да откаже предаването въз основа на Рамково решение 2002/584⁵ само ако установи, че при конкретните обстоятелства по делото са налице сериозни и потвърдени основания да се счита, че ако бъде върнато заинтересованото лице, ще бъде нарушено или има опасност да бъде нарушено правото му на справедлив съдебен процес пред независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон.

В това отношение Съдът уточнява, че самото естество на правото на съответното лице делото му да бъде разгледано от съд, „сздаден със закон“, включва процеса на назначаване на съдиите. Така в рамките на първия етап от проверката, чиято цел е да се прецени дали е налице реален риск от нарушаване на основното право на справедлив съдебен процес, по-специално свързан с неспазване на изискването за съд, създаден със закон, изпълняващият съдебен орган трябва да направи обща преценка, основана на всякакви обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни относно функционирането на правораздавателната система в издаващата държава членка, и по-специално относно общия режим за назначаване на съдиите в тази държава членка. Такива данни представляват: информацията, съдържаща се в мотивираното предложение, адресирано от Европейската комисия до Съвета на основание на член 7, параграф 1 ДЕС, горе посоченото решение на Sąd Najwyższy (Върховен съд), както и относимата практика на Съда⁶ и на Съда по правата на човека⁷. Независимо от това, обстоятелството, че в преобладаващата си част орган като KRS, който взема участие в процеса по назначаване на съдиите, се състои от членове, представляващи законодателната или изпълнителната власт, или от избрани от тях лица, не може да се смята за достатъчно, за да обоснове отказът за предаване.

В рамките на втория етап от посочената проверка лицето, срещу което е издадена ЕЗА, трябва да представи конкретни доказателства, които да сочат, че системните или общите недостатъци на съдебната система са оказали конкретно въздействие върху разглеждането на неговото наказателно дело или могат да окажат такова въздействие в случай на предаване. При необходимост тези доказателства могат да бъдат допълнени с информация, предоставена от издаващия съдебен орган.

В това отношение, що се отнася, първо, до ЕЗА, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода или на мярка, включваща лишаване от свобода, изпълняващият съдебен орган трябва да вземе предвид обстоятелствата относно

⁵ Вж. в този смисъл член 1, параграфи 2 и 3 от Рамково решение 2002/584, съгласно който, от една страна, държавите членки изпълняват всяка ЕЗА въз основа на принципа на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на това рамково решение, а от друга страна, посоченото рамково решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 ДЕС.

⁶ Решения от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд) [C-585/18](#), [C-624/18](#) и [C-625/18](#) (вж. [ПС № 145/19](#)), от 2 март 2021 г., А. В. и др. (Назначаване на съдиите във Върховния съд — Жалби), [C-824/18](#) (вж. [ПС № 31/21](#)), от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим за съдиите), [C-791/19](#) (вж. [ПС № 130/21](#)) и от 6 октомври 2021 г., W.Ż. (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), [C-487/19](#) (вж. [ПС № 173/21](#)).

⁷ ЕСПЧ, 22 юли 2021 г., *Reczkowicz* c/y Полша.

формирането на съдебния състав, разгледал наказателното дело, или всяко друго обстоятелство, релевантно за преценката на независимостта и безпристрастността на този съдебен състав. За да бъде отказано предаването, не е достатъчно един или няколко съдии, участвали в това производство, да са били назначени по предложение на орган като KRS. Освен това е необходимо заинтересованото лице да представи информация относно, по-специално, процедурата по назначаване на съответните съдии и относно евентуалното им командироване, въз основа на която информация би могло да се направи извод, че вследствие на формирането на този съдебен състав е можело да се засегне основното право на справедлив съдебен процес на това лице. В допълнение следва да се вземе предвид дали евентуално е налице възможност за заинтересованото лице да иска отвод на членовете на съдебния състав по съображения, свързани с нарушаване на основното му право на справедлив съдебен процес, дали това лице евентуално е упражнило тази възможност, както и какви са последиците от искането му за отвод.

Второ, когато е издадена ЕЗА за целите на провеждането на наказателното преследване, изпълняващият съдебен орган трябва да вземе предвид данните относно личното положение на съответното лице, относно естеството на престъплението, за което то е преследвано, относно фактическия контекст, в който се вписва тази ЕЗА, или относно всяко друго обстоятелство, което е от значение за преценката на независимостта и безпристрастността на съдебния състав, който вероятно ще разгледа делото на това лице. Тази данни могат да са и относно изявленията на публични органи, които биха могли да оказат въздействие в конкретния случай. Независимо от това, обстоятелството, че към момента на постановяване на решението относно предаването не е известна самоличността на съдиите, които евентуално ще разгледат делото на заинтересованото лице, или в случай че самоличността им е известна — че тези съдии са назначени по предложение на орган като KRS, не е достатъчно, за да се откаже това предаване.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106